

Uitgangspunten voor samenwerking tussen ROSA en sectorale referentiearchitecturen (SRA)

Voor:	Standaardisatieraad Edustandaard
Van:	Brian Dommissie, namens QA-team en Kernteam Revisie ROSA project
Datum	24 maart 2022
Betreft	Onderschrijven uitgangspunten voor samenwerking tussen ROSA en sectorale referentiearchitecturen (SRA's) als basis voor het verwezenlijken van ambitie A in jaarplan Edustandaard 2022-23

Doel

Om invulling te geven aan de ambitie van Edustandaard, verwoord in het jaarplan 2022-2023 (aandachtsgebied A): “Versterken van samenhang en samenwerking van de referentiearchitecturen in het onderwijs als kennisbasis voor een toekomstvaste digitale infrastructuur” zijn in een tweetal iteraties de volgende uitgangspunten op- en vastgesteld door het Quality Assurance Team (QA-Team)¹. Deze uitgangspunten zijn overgenomen door de Architectuurraad in de bijeenkomst van 24 januari 2022 als een belangrijke voorwaarde voor het in samenhang brengen van de ROSA en de SRA's en de daaruit voortvloeiende samenwerking. Aan de invulling van de bij de uitgangspunten genoemde implicaties wordt in het project zoveel mogelijk handen en voeten gegeven.

Aan de Standaardisatieraad wordt gevraagd:

- kennis te nemen van deze uitgangspunten;
- onderschrijven van deze uitgangspunten als belangrijke basis voor de verwezenlijking van de ambitie ten aanzien van dit aandachtsgebied in het jaarplan.

Uitgangspunten

Metamodellen zijn onderling afgestemd

Huidige situatie: MORA modelleert eigenschappen van referentiecomponenten met services, HORA met functies en FORA met zowel functies als services. ROSA hanteert ketenprocessen en services.

Stelling: De metamodellen van de viewpoints van de referentiearchitecturen worden zo veel mogelijk op elkaar afgestemd. Wanneer er nog verschillen zijn worden deze in kaart gebracht.

Voordeel: alle onderwijsreferentiearchitecturen modelleren zo veel mogelijk op vergelijkbare manier en hebben een goed beeld van elkaars modelleerkeuzes.

Implicatie:

- Sectoroverstijgende referentiecomponenten kunnen binnen iedere SRA worden overgenomen/'overerfd'. Vanuit het werkpakket “Samenhang ROSA en SRA's” van het Revisie ROSA-project wordt een inventarisatie gemaakt waarin de raakvlakken tussen de SRA's in kaart worden gebracht.
- Er zullen hiervoor aanpassingen gedaan moeten worden in de SRA's, werk wat niet in 1 keer zal kunnen worden uitgevoerd, maar incrementeel zal worden opgepakt ook na beëindiging van het Revisie ROSA project.
- Er moet hiervoor een robuust governance-proces worden ingericht om de samenhang voortdurend te blijven bewaken en elkaar hierbij te helpen.

¹ Het QA-team bestaat uit architecten betrokken bij ontwikkeling en beheer van de sectorale referentiearchitecturen (SRA's), te weten FORA, MORA en HORA, alsmede medewerkers van Directie Informatiebeleid OCW en Architectuur DUO. Zie ook het [Projectplan Revisie ROSA](#).

SRA's nemen generieke referentiecomponenten uit de ROSA over

Huidige situatie: Alle sectorale referentiearchitecturen definiëren nu eigen referentiecomponenten (bijv. voor Toegang). Dit maakt het lastig voor partijen die actief zijn in meerdere sectoren alsmede voor de samenwerking in processen die niet stoppen bij een sectorgrens.

Stelling: Generieke referentiecomponenten (die gebruikt worden in meer dan één sector) nemen we op in de ROSA. Andere architecturen kunnen daarnaar verwijzen. Voor generiek beschreven applicaties hanteren we de ROSA-term 'referentiecomponenten'.

Voordeel: Maar één keer definiëren, potentieel beter hergebruik tussen sectoren van realisaties hiervan, minder spraakverwarring, AMIGO-aanpak & ROSA scans makkelijker uitvoerbaar en begrijpelijk.

Implicatie:

- Er is onderlinge afstemming nodig tussen alle referentiearchitecturen; introduceert ook mogelijke afhankelijkheid van elkaars wijze van modelleren.
- Capaciteit nodig voor aanpassingen (ook na beëindiging project).
- Meer constraints nodig op dit gebied wat wel en niet opnemen in de ROSA. Richtlijn: referentiecomponent opnemen als deze raakt aan een ketenproces of onderdeel is van de gemeenschappelijke informatievoorziening.
- Referentiecomponenten die voorkomen in meerdere sectorale referentiearchitecturen en dezelfde/sterk overlappende functionaliteit hebben worden onder een generieke naam geduid in de ROSA maar kunnen desgewenst voor elke sector met een sectorspecifiek label worden geduid (bijv. een LAS in po/vo, SIS in het mbo/ho).

Volg de lijn van de NORA en de andere landelijke referentiearchitecturen

Huidige situatie: Sommige sectorale referentiearchitecturen verwijzen naar de NORA, maar lang niet allemaal op dezelfde wijze en ook niet voor alle onderdelen.

Stelling: Dit moet de ROSA zeker doen waar dat kan, voor principes, thema's, begrippen, referentiecomponenten en eventuele voorzieningen. Maar kijk ook naar andere landelijke referentiearchitecturen zoals GEMMA.

Voordeel: Minder werk en discussie, compatibiliteit met andere overheden.

Implicatie:

- NORA kan anders gemodelleerd zijn dan (ander Metamodel), minder grip op hoe de NORA zich ontwikkelt.
- Soms kan er wel worden verwezen naar andere pagina's op de NORA, zoals naar het thema IAM, maar dit zal niet voor alle onderdelen in de ROSA mogelijk zijn.
- Referentiecomponenten definiëren in lijn met andere overheidsarchitecturen (met name GEMMA).

ROSA en SRA's hanteren zoveel mogelijk dezelfde begrippen en definities

Huidige situatie: Voor ogenschijnlijk dezelfde objecten worden verschillende begrippen gebruikt. Ook definities sluiten niet altijd op elkaar aan.

Stelling: SRA's zullen wat betreft begrippen meer gaan aansluiten op ROSA en andere SRA's.

Voordeel: Minder verwarring over of we over hetzelfde

Implicatie:

- Een gedegen begrippenmodel moet in de ROSA opgebouwd worden en actief beheerd.
- Alle SRA's werken samen toe naar een vertaaltabel van begrippen.
- Alle SRA's willen voor een volgende versie van hun referentiearchitecturen toewerken naar een geharmoniseerd begrippenkader waarin benamingen worden gelijkgetrokken wanneer dit niet de effectiviteit van de SRA's negatief beïnvloedt.

Onderdelen van de architectuurbeschrijving zijn opgenomen als modelement

Huidige situatie: In sommige referentiearchitecturen worden architectuuronderdelen (referentiecomponent, applicatie, data, standaard/afpraak, ...) alleen in de tekst genoemd. Ze zijn daardoor niet refereerbaar en lastig vindbaar (bijv. SURFconext in MORA en HORA)

Stelling: Elk relevant element is een modelement in ROSA en/of een sectorale referentiearchitectuur.

Voordeel: Binnen de SRA's en onderling valt dan te verwijzen en views te genereren

Implicatie:

- Meer items om te onderhouden.
- Dit vraagt om een governance-proces voor sectoroverstijgende afstemming op het gebied van referentiecomponenten en applicaties.